

Activiteiten jaarverslag 2025

Activiteitenverslag van de Stichting BOLF over 2025

Bewonersoverleg Leegwaterkade, Fijnjekade en omgeving (BOLF) is actief sinds eind 2018 en is sinds 4 december 2020 een stichting (KvK 81115997). De organisatie heeft een bestuur van drie personen en een kerngroep. De kerngroep telde in 2025 vier leden. Daarnaast is er een groep bewoners (commissie Groene handjes) actief met het wekelijks verzorgen van de aan de Fijnjekade en Leegwaterkade geplaatste bloembakken en door bewoners aangelegde geveltuinen en boomspiegels. Inmiddels telt deze groep, inclusief de binnen Groene handjes actieve bestuurs- en kerngroepleden, ruim 20 personen.

Verder hebben zich zo'n dertig bewoners opgegeven om middels een digitale nieuwsbrief op de hoogte gehouden te worden van de ontwikkelingen in ons woon- en leefgebied en van ons bewonersoverleg.

Op deze manier proberen wij steeds meer bewoners betrokken te krijgen en te houden bij de leefomgeving.

Het doel van de stichting is het bevorderen van een goed woon- en leefklimaat voor de huidige en toekomstige bewoners van het gebied in verband met de geplande herontwikkeling ervan. Het werkgebied van BOLF ligt in Laakhavens tussen de spoordijk aan de ene en het Laakkanaal aan de andere kant, beginnende bij het Schipperskwartier tot aan de Calandstraat.

De contacten met de bewoners in het werkgebied van BOLF verliepen grotendeels via de website www.bolflaak.nl en via persoonlijke contacten met leden van bestuur, kerngroep of leden van de commissie Groene handjes.

Naast het deelnemen aan allerlei overleggen over de bouwprojecten legt BOLF prioriteit bij het, in afwachting van de realisatie van het project Campus HHS, stapsgewijs vergroenen met kleine projecten, die passen in de toekomstige ontwikkeling van het campusgebied, zodat dit versteende deel van de stad alvast groener wordt. De activiteitsubsidie van de gemeente wordt voor het grootste deel hieraan besteed gezien de effecten hiervan op de leefomgeving voor bewoners, studenten en mensen die in het gebied werken en de sociale cohesie.

In dit jaarverslag zijn de volgende onderwerpen/activiteiten toegelicht.

1. Groen
2. Bouw
3. Verkeer
4. Overig
5. BOLF intern

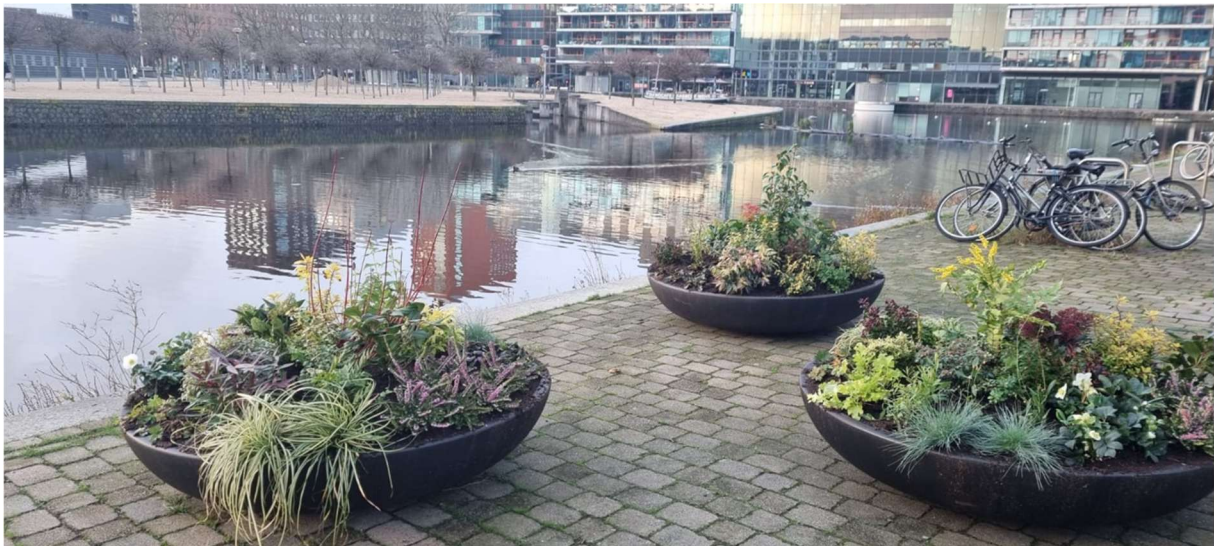
Bijeenkomsten, ontwikkelingen en activiteiten rond projecten in de omgeving

1. GROEN

- Verzorging groen in de omgeving

Op initiatief van en door de inzet van de vrijwilligers van BOLF zijn er inmiddels meer dan zestig groenplekken gerealiseerd rond de voormalige beurtvaarthaven in de Laakhaven. Al die plantenbakken, tegeltuintjes en drijvende eilandjes zorgen voor groen, zorgen voor een goed onderkomen voor insecten, vogels en vissen, zorgen voor verkoeling in de zomer, zorgen voor meer biodiversiteit en zorgen dat water wordt opgevangen en niet over de straten loopt en (te) snel wordt afgevoerd. En de omgeving wordt mooier, gezonder en fijner om in te wonen. En wij voegen daar nog wat aan toe. Omdat het groen wekelijks wordt verzorgd met een groep van meer dan twintig vrijwilligers/bewoners (groene handjes), die ook zwerfvuil opruimen, en regelmatig meldingen openbare ruimte doen ontstaat er meer sociale cohesie. Buren leren elkaar kennen, spreken elkaar aan en helpen elkaar zo nodig. En de buurt blijft schoon en leefbaar.

Ook het contact tussen de 'groene handjes' en de zeer betrokken en gemotiveerde mensen van de gemeente is zeer waardevol en plezierig. Zo maken we samen de stad beter!

- **Herinrichten openbare ruimte Campuskwartier en Spoorzone HS**

Al sinds 2016/2017 zijn de plannen hiervoor in ontwikkeling en staan aan de basis van de start van BOLF. Het gaat allemaal erg langzaam, maar er is enige voortgang te melden in 2025.

In 2022 is er een vooronderzoek gedaan en eind 2024 zijn de onderzoeken afgerond. Ook in 2025 zijn er onderzoeken gedaan en ook in 2026 zal dit nog deels plaatsvinden. Naar verwachting zal er in het eerste kwartaal 2027 een besluit worden genomen, waarna in 2027 met de uitvoering kan worden gestart.

In december 2025 is het Buitenruimteplan (RIS 324255) gepubliceerd, waar het campusplan onderdeel van uit maakt.

BOLF brengt steeds weer bij de gemeente onder de aandacht dat uitvoering van dit Campusplan gestart kan worden, zonder dat dit andere bouwprojecten in de weg zit. En dat met een spoedige uitvoering de gemeente aan de stad laat zien hoe belangrijk ze naast woningen, ook leefbaarheid en groen vindt.

Drijvende eilandjes

Rond 2018 geleden zijn bij wijze van 'pilot' vier drijvende eilandjes geïnstalleerd in de voormalige beurtvaarthaven. Een paar jaar geleden zijn er twee verwijderd, omdat die niet meer stabiel waren. Als BOLF hebben wij erop aangedrongen deze eilandjes te vervangen, omdat in het schetsontwerp voor de campus nog meer van deze eilandjes zijn voorzien.

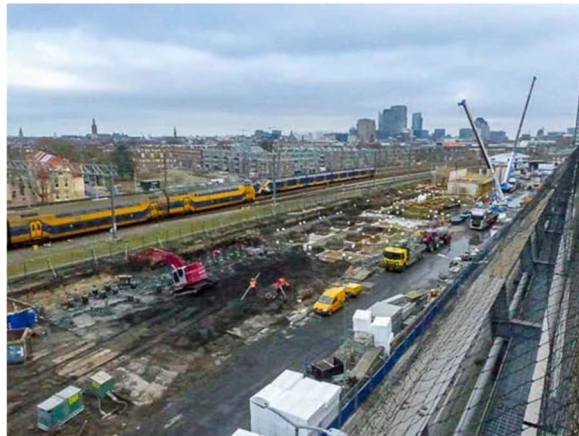
Het heeft lang geduurd, maar in een gesprek met Wethouder R. Barker hebben wij hier nog eens nadrukkelijk op aangedrongen, ook vanwege het gunstig effect op de biodiversiteit zoals een wateronderzoek heeft uitgewezen. Uiteindelijk zijn er februari 2025 twee nieuwe eilandjes door Biomatrix BV bijgeplaatst. Waar zowel bewoners als de vogels (en het waterleven) erg content mee zijn, hetgeen blijkt uit de diverse watervogels die zich inmiddels hebben genesteld op de eilandjes.

2. BOUW

- **Waldorp IV**

Rond de jaarwisseling 2024/ 2025 is gestart met de bouw van het project Waldorp IV in de Waldorpstraat.

Hier worden 4 flats gebouwd met in totaal 1.171 woningen. Verwachte oplevering 2028.

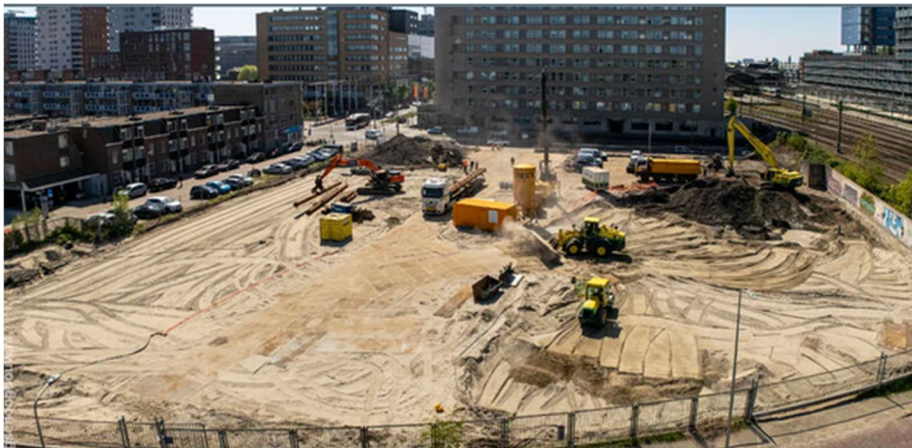
Op 4 maart heeft BOLF een informeel overleg gehad met de projectontwikkelaar en op 10 maart heeft de gemeente een inloopbijeenkomst georganiseerd. Ook daar was BOLF aanwezig.

We blijven de ontwikkelingen volgen, zodat het rond de bouwplaats veilig en leefbaar blijft.

- **The Grace**

The Grace is de naam van de ontwikkeling op de locatie van het voormalige spiegelpaleis, naast het spoorviaduct op de Rijswijkseweg, richting Rijswijkseplein. In april 2024 heeft de gemeente een aangepast plan gepresenteerd, waarbij de twee torens zijn verlaagd van 180 en 153 meter naar 139 en 105 meter. Het aantal woningen is verlaagd van 1.411 naar ongeveer 1.300 (250 studentenwoningen, 320 sociale huurwoningen, 210 middenhuurwoningen en 530 vrije sector huurwoningen)

In 2025 is de sloop van het spiegelpaleis volledig voltooid en bouwrijp gemaakt, waarna toenmalig minister van Wonen Keijzer op 1 mei 2025 de eerste paal heeft geslagen. Hierna zijn er op het braakliggend terrein geen bouwactiviteiten meer gezien. Hierover is aan de omwonenden geen informatie meer verstrekt.

Figuur 1 Den Haag FM/Maxime Kok

Figuur 2 The Grace

- **Megastores**

Al jaren wordt gesproken over de ontwikkelingen die moeten gaan plaatsvinden op de locatie van de Haagse Megastores aan de Waldorpstraat. Hier moeten ongeveer 2.000 koop- en huurwoningen komen en een wijkwinkelcentrum, horeca en maatschappelijke en commerciële voorzieningen. Inmiddels is duidelijk dat de sloop naar verwachting eind 2027 begint. Ontwikkelaars zijn COD en Amvest.

Figuur 3 Zicht op de herontwikkeling vanaf het toekomstige park Laakhaven Centraal.

- **Escher Gardens**

Op de lokatie van de voormalige P+R naast het Mondriaan en Station HS aan de Waldorpstraat moet Escher Gardens gerealiseerd gaan worden. Een project met 1.250 nieuwe woningen en 10.000 m² kantoorruimte en voorzieningen voor de Laakhavens. Er komen twee torens van 156 en 165 meter hoog. Het bestemmingsplan is in juni 2025 door de gemeenteraad vastgesteld. Ontwikkelaars: Sens Real Estate en Redevco.

Figuur 4 Sfeerbeeld Escher Gardens foto:KCAP

3. VERKEER

- **Verkeersnetwerk CID Binckhorst**

Op 3 februari 2025 heeft BOLF deelgenomen aan een bijeenkomst, waar informatie werd gegeven over het Verkeersnetwerk CID Binckhorst. Voor BOLF waren de volgende zaken van belang:

- * van Schenk naar Rijswijkseweg/ Waldorpstraat en vv wordt niet meer mogelijk. Knip bij viaduct. Om verkeer naar Waldorpstraat te blokkeren.
- * Schenkviaduct wordt 2x 1 baan i.p.v. 2x 2 baan
- * over Schenkviaduct komt voetgangerszone
- * doorgaand verkeer door centrum wordt verhinderd
- * meer verblijfsgebieden en 30 km zones
- * Waldorpstraat wordt zoals eerder geschetst. OV en hulpdiensten 2-richting, auto's eenrichting vanaf Leegwaterplein richting Rijswijkseweg. Daarna alleen rechtsaf (niet naar Rijswijkseplein) .

BOLF heeft daar aandacht gevraagd voor de overvolle, nu al zwaar belaste Neherkade. De druk hierop zal nog verder toenemen.

Op dinsdag 3 juni is er in de voormalige Caballerofabriek een informatiebijeenkomst georganiseerd over het Verkeersnetwerk CID en de Binckhorst, nadat op 23 april de formele stukken zijn vrijgegeven voor inspraak. Hierop heeft BOLF op 11 juni 2025 en zienswijze ingediend met de volgende aandachtspunten.

- Toename luchtvervuiling en geluidshinder Neherkade.
- Bereikbaarheid Schipperskwartier en Leeghwaterkade/Fijnjekade na blokkering van de onderdoorgang van het spoor bij het Rijswijkseplein.
- Voor invoering 30 km zones is handhaving en gedragsverandering nodig.
- Gemeentelijk beleid voor evenwichtige verdeling van schaarse parkeerruimte.
- Onderhoud openbare ruimte.

Foto: Via persbericht Gemeente Den Haag 2025 | Zicht op de Binckhorstlaan, waar de tram zal rijden.

- **Velostrada**

Op 17 april 2025 is er een inloopbijeenkomst georganiseerd over de Fietsbrug Velostrada, schakel 1. Dit betreft een fiets- en voetgangersbrug over de Trekvliet, tussen de Bontekoekade en het Trekvlietplein. De brug wordt onderdeel van de Sterfietsroute Verlengde Velostrada. De Verlengde Velostrada is een nieuwe fietsroute tussen Den Haag en Leidschendam. Via geasfalteerde, vrij liggende fietspaden en fietsstraten fiets je snel, gemakkelijk en veilig van station Holland Spoor naar Den Haag Laan van NOI en Mariahoeve. Fietsers kunnen straks de Trekvliet, het spoor en de A12 over. En fietsen of lopen zo langs het spoor naar hun bestemming. Door de aansluiting op de regionale (door)fietsroute fiets je vanaf hierdoor naar Voorburg, Leidschendam, Voorschoten en Leiden.

Fiets- en voetgangersbrug over Trekvljet

Op 1 december 2025 is een vervolgbijeenkomst georganiseerd waarin informatie is gegeven over het ontwerp en de planning van het project.

De huidige planning is : februari 2026 voorlopig ontwerp naar college en wordt vrijgegeven voor inspraak. Zo nodig aangepast voorstel naar gemeenteraad in vierde kwartaal 2026. Start bouw in 2028 en oplevering begin 2030.

4. OVERIG

- **AZC Calandstraat**

BOLF heeft deelgenomen aan het buurtgesprek dat op 21 januari 2025 door de gemeente is georganiseerd i.v.m. het genomen besluit om te komen tot een nieuwe opvanglocatie voor 250 asielzoekers aan het Calandplein (voormalig Taalplein).

Voorafgaand aan dit overleg heeft BOLF een reactie gestuurd aan de organisatoren waarbij gewezen is op de vele knelpunten die er al in Laak zijn (zie actieplan Laak) en de vele woningen die er de komende jaren bijgebouwd gaan worden in Laakhavens. Dit alles heeft grote consequenties voor de leefomgeving. Niettemin respecteren we het besluit van de gemeente, ervan uitgaande dat gezorgd wordt voor een evenredige verdeling van asielzoekers en statushouders over de hele stad. Ook willen we bij het AZC proberen met bewoners een positieve bijdrage te leveren aan de sociale cohesie.

Twee bewoners hebben namens BOLF zitting genomen in de Klankbordgroep voor het AZC Calandstraat, die op 3 december een eerste vergadering heeft gehad.

- **Station Hollands Spoor**

Rond Hollands Spoor spelen twee items, te weten de roltrappen en de steeds weer vervuilde voetgangerstunnel.

Nadat eerder zeer tegen de wens van de bewonersorganisaties, Fietsersbond en reizigersvereniging ROVER de opgangen naar de perrons vanuit de fietsers/voetgangerstunnel zijn afgesloten heeft Prorail bekend gemaakt de roltrappen naar de perrons vanuit de stationshal te vervangen door vaste trappen.

Hiertegen hebben de bewonersorganisaties BOLF, Wijkberaad Laakhavens, Wijkberaad Laak Centraal en Buurtstation (Stationsbuurt) bezwaar aangetekend, samen met de Fietsersbond, ROVER en ook de gemeente heeft bij PRORAIL aangegeven dit een ongewenst besluit te vinden. Dit is een forse teruggang in de toegankelijkheid van het Station HS. Mensen met zware koffers, kinderwagens of mensen die minde mobiel zijn, zijn bij het verwijderen van de roltrappen aangewezen op de veel te kleine lift.

Er is een petitie gestart en er is een flyeractie op Station HS uitgevoerd. Maar helaas heeft Prorail in het voorjaar 2026 laten weten bij hun besluit te blijven en de roltrappen dus te verwijderen.

BEHOUD DE ROLTRAPPEN OP HOLLANDS SPOOR! #blijvanzeroltrapaf #laatumijnietomlopen

Bron: AD.nl

'Laat de roltrappen staan'

Waarom dit belangrijk is

- Een vaste trap lost de drukte niet op;
- De afgesloten achteringang veroorzaakte (zoals voorspeld) juist extra opstoppingen;
- Roltrappen zorgen voor doorstroming en toegankelijkheid;
- Reizigers, buurtbewoners en belangenorganisaties zijn massaal tegen de verwijdering.

Wat wij vragen

- Behoud de roltrappen op spoor 5/6;
- Heropen de achteringang voor betere verspreiding reizigers;
- Kies voor een oplossing die werkt voor iedereen!

Mee eens? Jouw steun maakt verschil

- Teken de online petitie;
- Deel de flyer;
- Laat je stem horen voor een toegankelijk en veilig station.

Roltrap moet wijken vanwege smal perron

BEHOUD DE ROLTRAPPEN OP HOLLANDS SPOOR! #blijvanzeroltrapaf #laatumijnietomlopen

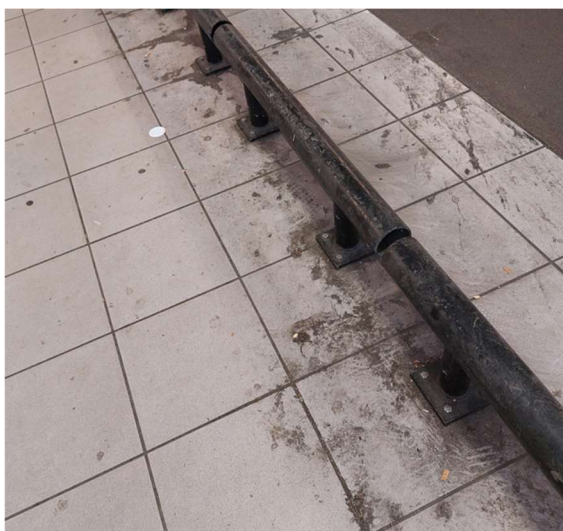
Teken de petitie, scan de QR-code

ProRail wil de roltrappen bij spoor 5/6 vervangen door een **vaste trap**...

- Dit maakt reizen **moeilijker, trager en oncomfortabel**;
- De roltrappen zijn **essentieel** voor reizigers met bagage, beperkte mobiliteit en jonge kinderen;
- Er is een betere oplossing: **open de achteringang weer**, zoals vóór de sluiting 6 jaar geleden!

Daarnaast hebben wij gedurende het jaar zeer regelmatig bij de gemeente aandacht gevraagd voor de steeds weer sterk vervuilde voetgangers/fietsers tunnel bij HS (Interwijk tunnel). Dit is steeds gebeurd mede namens de bewonersorganisatie Buurtstation (Stationsbuurt). Ad hoc wordt de tunnel dan min of meer schoongemaakt, maar structureel blijkt er nog geen oplossing voor gevonden te zijn,

omdat er geen enkele afdeling van de gemeente hier de verantwoordelijkheid voor neemt of heeft. BOLF blijft hier op aandringen samen met Buurtstation.

- **Verkiezingsactie gemeenteraadsverkiezingen 2026**

Op 18 maart 2026 vinden er weer gemeenteraadsverkiezingen plaats. De opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 was in Laak slechts 22,5, terwijl het landelijk gemiddelde rond de 52% was. Een aantal bewonersorganisaties in Laak (Wijkberaad Laak Centraal, Wijkberaad Laakhavens, Bewonersorganisatie Spoorwijk, Binckhorst Bewoners BOLF) hebben begin november 2025 de hoofden bij elkaar gestoken om te bespreken hoe de opkomst in Laak bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 sterk kan worden verbeterd. Uiteindelijk is er voor gekozen om met elkaar een verkiezingskrant Laak voor te bereiden en een verkiezingsdebat Laak. In de verkiezingskrant Laak zullen de politieke partijen worden gevraagd om hun plannen voor Laak toe te lichten. Daarnaast zal Sjaak Bral (cabaretier) worden gevraagd om op zijn humorvolle en betrokken wijze mensen te stimuleren om te gaan stemmen en ook wordt duidelijk uiteengezet wat de voorwaarden zijn om te kunnen stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen. De verkiezingskrant Laak zal in januari/februari 2026 bij 25.000 adressen in Laak huis aan huis worden verspreid. In de krant worden ook QR codes opgenomen met online vertalingen van de krant naar het Pools, Bulgaars, Turks, Arabisch en Engels om zo ook de mensen die in Laak wonen die de Nederlandse taal niet voldoende beheersen te bereiken.

Het verkiezingsdebat staat gepland voor zaterdag 31 januari 2026 en wordt georganiseerd in samenwerking met de Haagse Hogeschool. Het Stadsdeel heeft toegezegd aan de actie van de bewonersorganisaties financiële ondersteuning te bieden.

- **Wijklab Laak**

Op dinsdag 15 april 2025 heeft BOLF deelgenomen aan het wijklab Laak, georganiseerd door het stadsdeelkantoor en Platform 31 in het Vadercentrum. De doelstelling van dit wijklab was : “ Wat is er nodig om in het stadsdeel Laak, meer samenhang en samenwerking te laten ontstaan tussen bewonersinitiatieven onderling, en tussen bewonersinitiatieven en het Stadsdeel? En op welke manier kan het Stadsdeel hierin een ondersteunende en soms ook

leidende rol spelen? Het doel is om te komen tot een vorm van samenwerking die meer georganiseerd is en waarin de kracht en energie van de wijk de ruimte en samenhang krijgt.”

- **Wijkagent**

BOLF heeft een goed en regelmatig contact met de wijkagent. Daarnaast proberen we één keer per jaar met hem een overleg te plannen om met een wat bredere blik te kijken naar ontwikkelingen in de wijk.

Zo heeft BOLF het initiatief genomen om op 6 mei met een aantal vertegenwoordigers van de Aquadriga flats aan de Fijnjekade en de appartementencomplexen Leegwaterkade met de wijkagent bijeen te komen om de problematiek van insluipers te bespreken. Hierbij waren ook beheerders van de flats uitgenodigd. Ervaringen en suggesties zijn onderling uitgewisseld.

- **Minibieb Leegwaterkade/Fijnjekade**

In het najaar 2026 zijn wij benaderd door het Vadercentrum Adam om een minibieb te plaatsen om zo de leesvaardigheid en het plezier in lezen in Laak te stimuleren. Als BOLF hebben wij met veel plezier van dit aanbod gebruik gemaakt en de minibieb wordt inmiddels door veel bewoners en mensen die in de omgeving werken en hun lunchwandeling maken bezocht. Er worden zeer regelmatig boeken meegenomen en teruggezet. Een mooie actie van de vrijwilligers van het Vadercentrum. Ook hebben we aan de minibieb een Informatiebord BOLF toegevoegd.

- **Samenwerking overige organisaties /partners**

BOLF zet zich in voor goede samenwerking en informatie-uitwisseling met en tussen de verschillende organisaties in ons werkgebied. Zo wordt samengewerkt met :

- de diverse bewonersorganisaties in de omgeving, waaronder Wijkberaad Laak Centraal, Wijkberaad Laakhavens, Bewonersorganisatie Spoorwijk, Bewoners Binckhorst;
- Bewonerscommissies Fijnjekade en Leegwaterkade
- Studentenhuisvesting DUWO
- Stadsdeelkantoor Laak (milieubeheer, groenbeheer, wegbeheer)
- Dienst Groen van de gemeente
- Diverse projectontwikkelaars, actief in het gebied
- Haagse Hogeschool, Consumentenbond

5. BOLF INTERN

Bestuur

Peter van Daalen de Jel, voorzitter
Hannie Troost, secretaris
Maarten van Muijen, penningmeester

Commissies en vertegenwoordigingen

- Kerngroep BOLF (totaal 7 personen incl. bestuur)
- Nul op de meter (energie-transitie)
- Klankbordgroep CID
- 8-wijken overleg CID
- Groene handjes (groep van circa 20 vrijwilligers die wekelijks de bloembakken/groenplekken verzorgt en zich bezighoudt met vergroening)
- Campus HHS

Contact en informatie

E-mail: bolflaak@gmail.com

Website: www.bolflaak.nl

Den Haag, 31 maart 2026